

KPMG foorum 23

Juhtimisajakiri otsustajatele
KPMG Baltics AS

2010

Fookuses on Majanduse Pulss 2010

Uuring „KPMG Majanduse Pulss 2010“
näitab ettevõtjate kerget optimismi

Valmistudes üleminekuks eurole

Kas põhjamaiste investeringute
uus laine?

Välisriigi fondid võivad nõuda Eestis
dividendidelt kinnipeetud tulumaksu
tagasi

Käibemaksugrupp – koos on kergem?

Valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide
järgimine kui terviksüsteem

Sisukord

Eessõna Andris Jegers	3
Uuring „KPMG Majanduse Pulss 2010“ näitab ettevõtjate kergest optimismi	4
EAS: välisinvestorite huvi leiab praktikas kinnitust Kommenteerib Ele-Merike Pärtel	8
Prof Margus Viigimaa: ettevõtjate pulsiga võib rahule jääda	9
Valmistudes üleminekuks eurole Eero Kaup	10
Kas põhjamaiste investeeringute uus laine? Virgo Süsi, Martin Tint	13
Bo Henriksson: ainuüksi euro hüppeliselt välisinvesteeringuid ei too	15
Välisriigi fondid võivad nõuda Eestis dividendidelt kinnipeetud tulumaksu tagasi Joel Zernask, Liina Mauring	16
Käibemaksugrupp – koos on kergem? Merike Oja	18
Valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimine kui terviksüsteem Karin Rätsep	20
KPMG stipendiaat: rahvamajanduses on oluline matemaatika	24
Uudisnupud	26

10 Üleminekuga kroonilt eurole astub Eesti viimase sammu lõimumisel Euroopa majandus- ja rahaliiduga. Mida tuleks ettevõtetal silmas pidada seoses üleminekuga eurole ja kuidas selleks valmistuda?

13 Kui veel aasta tagasi mõjus Baltikum investoritele hirmutavalt, siis viimasel ajal on hakanud uuesti paistma huvi siinse regiooni vastu.

Prof Margus Viigimaa: ettevõtjate pulsiga võib rahule jääda	9
Valmistudes üleminekuks eurole Eero Kaup	10

16 Mitmed Euroopa Liidu liikmesriikide maksuhaldurid seisavad silmitsi kohustusega tagastada välisriigi fondidele nende saadud dividendidelt kinnipeetud tulumaks.

Välisriigi fondid võivad nõuda Eestis dividendidelt kinnipeetud tulumaksu tagasi Joel Zernask, Liina Mauring	16
Käibemaksugrupp – koos on kergem? Merike Oja	18

18 Käibemaksugrupis ei lisata arvele käibemaksu, kui arve esitatakse grupi liikmele. Tehingud grupist väljaspool olevate isikutega maksustatakse tavapärase reeglite alusel, kuid käibemaksugrupi tehinguna.

20 Ajakirja The Economist analüüsiosakond viis 2009. aasta septembris KPMG nimel läbi üleilmse uuringu valitsemise, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimise terviksüsteemidele hinnangu andmiseks.

Andris Jegers
KPMG Baltics AS
juhatuse esimees, partner
tel 6268 700
ajegers@kpmg.com

Hea lugeja!

Hiljuti, 12. mail sai peaaegu kõik selgeks: kui Euroopa rahandus- ja riigijuhid juunis-juulis oma õnnistuse annavad, saab Eestist 1. jaanuaril 2011 euroala seitsmeteistkümnes liige. Euroopa Komisjon leidis, et Eesti on teinud tubli tööd ja on valmis eurole üle minema. Vaatamata Lõuna-Euroopast alguse saanud majandustormile on euro Eesti-sugusele väikesele ja avatud majandusega riigile kõige ratsionaalsem valik. Eurole üleminekut peavad positiivseks ka ettevõtjad, kes vastasid KPMG küsitlusele „Majanduse Pulss 2010“. Üle kolmveerandi vastanuist pidas eurot kasulikuks. Uuringust, mis annab ülevaate Eesti otsustajate vaa-detest majanduselule ja ettevõtlusele, saate pikemalt lugeda Foorumi see-

kordsest numbrist. Kokkuvõtlikult võib öelda, et vastustest kumab kerget optimismi, kuid on tunda ka jätkuvat ettevaatlikkust näiteks kulude ning tööhõive seisukohalt. Euro annab suurema kindluse ka välis-investoritele. Seekordses Foorumis käsitlevad Eesti väljavaateid investeerimiskohana EASi eksperdid ning maailmaettevõtte ABB Balti juht Bo Henriksson. Tema usub, et edas-pidi investeeritakse rohkem Eesti masina- ja metallitööstuse, elektroonika, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, logistika ning võib-olla ka äriteenuste sektorisse. Nagu alati, leiame värsketest ajakirjast kasulikke nõuandeid KPMG ekspertidelt. •

Uuring „KPMG Majanduse Pulss 2010“ näitab ettevõtjate kerget optimismi

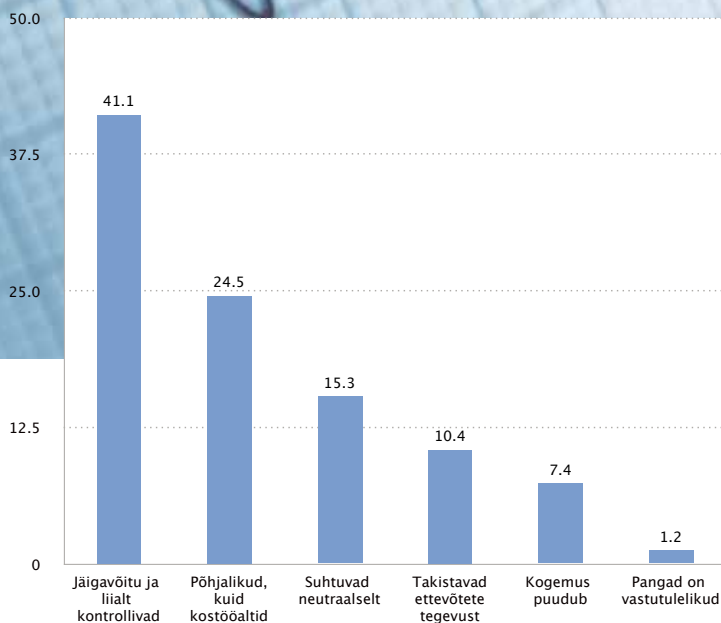
KPMG viis aprillis 2010 läbi veebipõhise uuringu „KPMG Majanduse Pulss 2010“, kus küsiti Eesti juhtivate ettevõtete omanike ja juhtide käest hinnanguid Eesti majandusele ja ettevõtete väljavaadetele. Küsitlus hõlmas mitmeid üldteemasid nagu näiteks majanduskasv, euro, pankade käitumine, aga ka ettevõtete igapäevategevust nagu tööhõive, palgad ja ettevõtte arendamine puudutavaid küsimusi.

Küsitluse tulemusena laekus 163 ankeeti ning üsna võrdselt olid esindatud nii peamiselt Eesti kapitalil kui ka väliskapitali rajanevad ettevõtted. Suuremate vastanud ettevõtete 2009. aasta käive ulatus üle miljardi krooni; ligikaudu pool vastanutest esindas kuni 250 miljoni kroonise käibega ettevõtteid. Ligi kaks kolmandikku vastanutest (61 protsenti) arvas, et Eesti majanduskasv jõuab tänavu natuke plusspoolele. Viiendik arvas, et majanduskasv jääb nulli. Natuke alla 10 protsendi oli

pessimistlikke vastajaid, kes pidas võimalikuks kuni paari protsendilist majanduslangust, aga ka neid, kes vaatasid aastale otsa lootusrikkamalt, oodates kuni neljaprotsendilist SKP kasvu. Ligi 83 protsenti ettevõtjatest näeb eurole üleminekus selget kasu ning vaid paari erandiga arvasid kõik, et euro tuleb Eestis käibele 2011. aastal. Majanduslanguse ajal on palju jutuks olnud pankade suhtumine äriklientidesse. Ühelt poolt on suhtumist

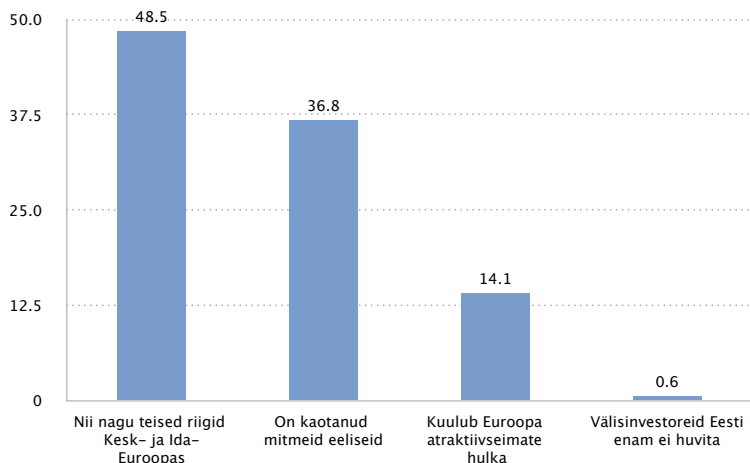
mõjutanud krediitiasutuste jäigem laenupoliitika ning teiselt poolt ka ettevõtete endi halvenenud seisukord. Ettevõtjatest ühe kahe kolmandiku ehk 41 protsenti leiabki, et pangad on jäigavõitu ja liiga kontrollivad. Kuna veerand vastanuist arvas, et pangad on põhjalikud, kuid koostööaltid, siis üldpilt ei ole nii negatiivne. Lausa ettevõtete tegevuse takistajaks peab panku kümnendik vastanutest. Eesti on aastate jooksul olnud Kesk- ja Ida-Euroopa edukaim välis-

Pankade suhtumine äriklientidesse hetke majandusolukorras

maiste otseinvesteeringute kaasaja. Ligi pooled ehk vastanutest suurim grupp pidas Eestit selles vallas samasuguseks nagu teisi Kesk- ja Ida-Euroopa riike. Natuke üle kolmandiku arvas, et Eesti on kaotanud mitmeid eelised.

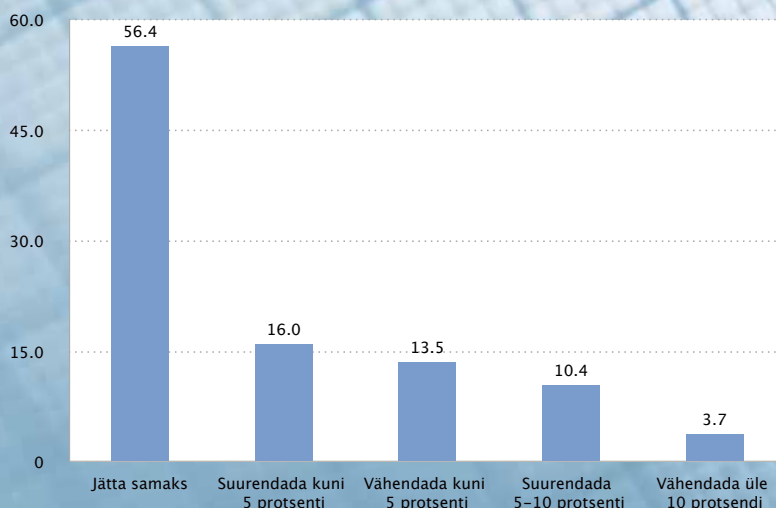
Eesti atraktiivsus välisinvestoritele

Maksupoliitika vallas kuulus vastanute eelistus selgelt reinvesteeritud kasumi tulumaksuvabastuse säilitamisele.

Vaatamata Eesti kui investeerimispaiga atraktiivsuse suhtelisele vähenemisele arvab ligi 60 protsenti vastanutest, et lähema aasta jooksul suurendavad välisinvestorid kapitalimahutusi Eestisse. Päris suur osa ehk 36 protsenti usub sama taseme säilimist ning alla kümne vastaja eeldab kapitali väljavoolu. Eeldatavasti

Ettevõttes plaanitakse töötajate arv 2010. aastal...

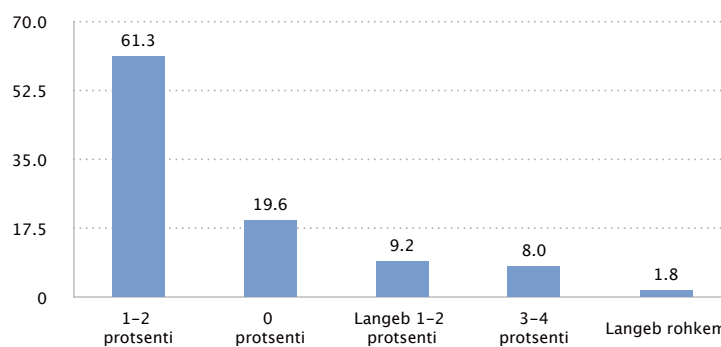

nähakse Eestit ikkagi Kesk- ja Ida-Euroopa kontekstis, kus me oleme teistega samal tasemel ning suudame olla väliskapitalile atraktiivsed.

Ligi kaks kolmandikku vastanutest (61 protsenti) arvas, et Eesti majanduskasv jõuab tänava natuke plusspoolele. Ligi 83 protsenti ettevõtjatest näeb eurole üleminekus selget kasu.

Välispartnerid või –omanikud on muutunud ligi 31 protsenti vastajate arvesse ettevõteteks, kuid peaaegu sama suur hulk on neid vastajaid, kes ei tähelda mingit vahet. Kümne protsenti ettevõtete puhul on viimane aasta toonud kaasa investeringute või ärikontaktide elavnemist ning natuke üle seitsme protsenti vastanuist tõdes,

Eesti majanduskasv 2010

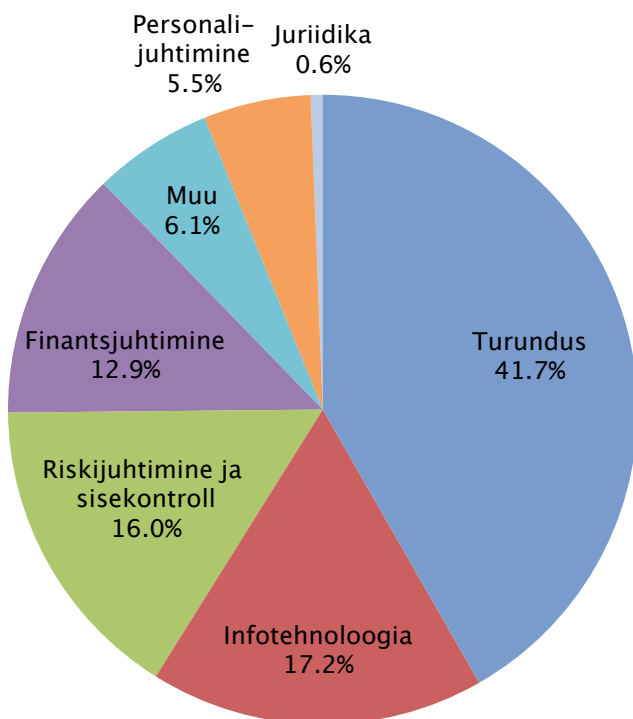
et välispartnerid on siin tegevust kokku tõmmanud.

Maksupoliitika vallas kuulus vastanute eelistus selgelt reinvesteeritud kasumi tulumaksuvabastuse säilitamisele – 61 protsenti oli seda meelt. Sotsiaalmaksule lae kehtestamine pälvis ligi 21 protsenti poolehoidu. Kui 56 protsenti vastanutest ei planeeri tänava oma töötaja arvu muuta,

siis neid, kes on valmis personali viie kuni kümne protsenti võrra suurendama, on üle 26 protsenti. Töökohtade arvu säilitamist või suurendamist eeldab seega ligi 83 protsenti vastanutest. See kinnitab 2010. aasta märtsi lõpus alanud suundumust töötute arvu vähenemisele. 17 protsenti näeb, et 2010. aastal töötajate arv neil väheneb.

Peale põhitegevuste eelisarendatav funktsioon

Palgapoliitika kohta arwab 80 protsenti, et palgad tänavu ei muutu. See näitab ettevõtjate alalhoidlikkust olukorras, kus oodatakse majanduskasvu kergest taastumist ning euro käibeletulekut. Kümnendik vastanutest pidas võimalikuks kergest palgatõusu ning sama palju vastanuid ka langetamist. Kulubaasi viimist jätkusuutlikule tasemele peavad vastajad selgelt kõige olulisemaks – nii arvas 64 protsenti. Suhteliselt kõrge hinnangu sai ka strategiaküsimustega tegelemine, mida pooldas 22 protsenti vastanutest. Majanduskriisist väljumise üheks retseptiks ettevõtetele on keskendumine põhitegevusele. Küsimusele, mis funktsiooni peaks ettevõtte eelisarendama, andis ligi 42 protsenti vastuseks turunduse. IT, riskijuhtimine ja sisekontroll said üsna võrdse poolehoidu osaliseks (17 ja 16 protsenti) ning järgnes finantsjuhtimine ligi 13 protsendiga. •

EAS: välisinvestorite huvi leiab praktikas kinnitust

Uuringu „Majanduse Pulss 2010“ välisinvesteeringute osa kommenteeris EASi rahvusvahelistumise divisjoni vanemnõunik Ele-Merike Pärtel.

Tulemused on realistlikud ega paku erilisi üllatusi. See on üsna loogiline, et Eestit hinnatakse atraktiivsuse poolest teiste Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega võrdseks. Meie väiksus ja asukoht ei paku atraktiivseid võimalusi investoreitele, kes soovivad arendada Lääne-Euroopa turule suunatud suuremahulisemat tootmist. Samas hindavad meie eeliseid teatud sektorites ja niššides eelkõige Skandinaavia investorid. Arvamust, et välisinvestorid suurendavad oma investeeringuid Eestis, on

toetanud ka praktika: huvi on viimaste kuude jooksul taas suurenenud. Eriti märgatav on see olnud juba Eestis tegutsevate välisinvestorite poolt. Välisomanike ja -partnerite ettevaatlikkust on osaliselt kindlasti põhjustanud üldine maailma majanduskliima. Loodetavasti on selle tulemuseks tegevuse parem läbimõtlemine ja panustamine tootlikkuse kasvu mitte ainult välisosalusega, vaid ka Eesti kapitalil põhinevates ettevõtetes. Samas on ettevaatlik planeerimine viinud ka

paljusid välisinvestorid meile sobivale järeltulele, et Eestis on kuluefektiivsem tegutseda kui mujal. Kahjuks ei ole uuringus ettevõtjatelt küsitud, millised eelised Eesti nende hinnangul on kaotanud. Meie kogemuse põhjal võiks spekulatsiooniga, et lähitulevikus võiks välisinvesteeringute sissevoolu ja edasist laienemist takistada eelkõige kvalifitseeritud tööjõu puudus inseneritehnilistel aladel. •

Prof Margus Viigimaa: ettevõtjate pulsiga võib rahule jääda

Uuringu üks küsimus puudutas vastajate pulsisagedust. KPMG Foorum palus tulemusi ja tippjuhtide terviseriske kommenteerida Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kardioloogiakeskuse juhatajal prof Margus Viigimaal (pildil).

Kuidas hinnata küsitluse tulemusi?

Kuna uuringule vastasid kas ettevõtete omanikud või tippjuhid, keda ohustab vaimne stress, on tulemus väga ilus.

Pooltel vastanutest oli sagedus 60-70 korda minutis, mis ütleb, et nad on oma eluviisilt päris sportlikud ja tublid; ligi veerandil vastanutest oli sagedus isegi alla 60 korra minutis, mis üldjuhul viitab heale treenitusele. Eeldatavasti jäi vastajate keskmine vanus 40-45 aasta kanti ning sellises vanuses on 60-70ne pulsisagedus sobiv.

Oma patsientide pealt näen, et töömaht on paljudes töökohtades langenud, mistõttu inimesed leiavad rohkem aega sportlikeks harrastusteks. Samuti on tippjuhtide terviseteadlikkus suurem kui Eesti inimestel keskmiselt – paljud käivad jõusaalis või on muidu sportlikud ning pööravad tähelepanu tervislikule toitumisele.

Milline on paraja kiirusega pulss?

Pulss näitab summaarselt südame ja veresoonekonna koostoimimist. Defi-

nitsiooni järgi on 60-90 lööki minutis normaalne, kuid see on siiski individuaalne. Näiteks neilt, kelle pulsisagedus jääb alla 60 löögi minutis, võib eeldada suuremat treenitust, kuid see ei pruugi alati nii olla.

Juhul kui pulss on rahulikus olekus 80-90, siis see on tavapärasest kõrgem. Samas lihtsalt numbrite pealt ei saa öelda, et tegu on tervisehädaga ning inimene võiks arsti külastada. Pulss sõltub ka vererõhust – sageli on madala vererõhuga inimestel kõrgem pulsisagedus.

Millest südamelöökide tihedus sõltub?

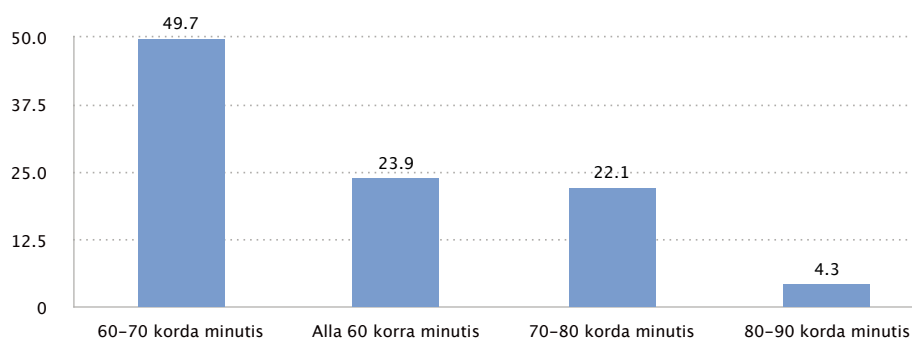
Eluviisist ja füüsilisest koormusest kindlasti. Ületunnid ja pinges olek on terviserisk. Tänapäeval hakkab silma, et pidevas stressiseisundis vaimse töö tegijatel ei oska veresooned lõõgastuda. Sageli võib neil inimestel hommikuti olla pulss normaalne, kuid pingelise päeva peale see tõuseb. Muidugi ka ülekaalulistel on pulsisagedus kiirem.

Kroonilise vaimse stressiga kaasneb alumise vererõhu tõus. Hüpertooniatõve ehk kõrgevererõhutõve esimesed ilmingud võivad olla 30ndates eluaastates ning 40-50ndates hakkab haigus välja kujunema.

Pooltel vastanutest oli sagedus 60-70 korda minutis, mis ütleb, et nad on oma eluviisilt päris sportlikud ja tublid.

Kui on olemas geneetiline alge, siis võib see juhtuda tunduvalt kiiremini, eriti kui lisandub ka vaimne pingeline. Haiguse vastu aitab regulaarne koormus ja piisav uni. Kaheksa tundi und on soovitatav, aga ka unevajadus on individuaalne – mõnele on isegi viis tundi piisav, aga see on üsna haruldane. Peaasi, et tunnete end järgmisel päeval puhanuna. Unega on nii, et seda ei saa ette või järele magada. •

Eesti ettevõtjate pulsisagedus

Valmistudes üleminekuks eurole

Eero Kaup

KPMG Baltics AS juhtivaudiitor
EV Raamatupidamise Toimkonna liige
tel 6268 734
ekaup@kpmg.com

Üleminekuga kroonilt eurole astub Eesti viimase sammu lõimumisel Euroopa majandus- ja rahaliiduga. Mida tuleks ettevõtetal silmas pidada seoses üleminekuga eurole ja kuidas selleks valmistuda?

Eesti eurole ülemineku plaani kohaselt peab eurole üleminek toimuma ladusalt. Selle oluliseks eelduseks on võimalikult ulatuslik riigi- ja erasektori ettevalmistus. Riigi ülesanne on luua tingimused, et üleminek oleks ettevõtjatele võimalikult lihtne, kulutõhus ja sujuv. Sellegipoolest seab üleminek eurole ettevõtete ette tõsise katsumuse, sest muudatete on vaja teha kogu organisatsioonis.

Euro mõjutab nii ettevõtte strateegiat, äriprotsesse kui ka IT-süsteeme. KPMG analüüsi kohaselt mõjutab eurole üleminek kõige enam pangandust, telekommunikatsiooniettevõtteid ja jaekaubandusega tegelevad firmasid. Seetõttu on nendes ettevõtetes üldjuhul juba moodustatud töögrupid seda muutust juhtima. Teiste sektorite ettevõtete juhtide hulgas aprillis läbi viidud kiirküsitlusest selgus, et enamik teiste

sektorite ettevõtteid eurole ülemineku mõju analüüsi veel alustanud ei olnud. Veidi üldistades võib öelda, et kõige enam puudutab eurole ülemineku ettevõtte sisemist töökorraldust ja dokumentatsiooni, IT-süsteemide toimivust ja raamatupidamisarvestust. Lisaks võib paljudele kaubandus- ja teenindusettevõtetele tulla ootamatult nõue näidata hindu kroonide kõrval ka eurodes (praegu teadaoleva info kohaselt tuleb seda teha alates 1. juulist 2010). Kuna eurole ülemineku mõju on laiaulatuslik, oleks mõttekas koostada ettevõtte eri valdkondade spetsialistidest koosnev töögrupp nende küsimustega tegelemiseks.

Mõju IT-süsteemidele

Infosüsteemid, mis vajavad seoses eurole ülemineku kohandamist, ei piirdu reeglina vaid raamatupidamistarkvaraga. Selleks et mõista eurole ülemineku mõju infosüsteemidele, tuleks alguses kaardistada kõik äriprotsesse toetavad infosüsteemid ning hinnata nende seotust rahalise arvestusega. Kui ülemineku seotud infosüsteemid on kindlaks tehtud, saab äripool anda ettevõtte IT-osakonnale või välisele süsteemi hoolduspartnerile lähteülesande, et süsteemide tööd vastavalt muutuvatele reeglitele ümber korraldada.

Kindlasti peab silmas pidama, et eurole ülemineku ei ole vaid IT-spetsialistide mure, vaid see nõuab äripoolelt nii vajalike muudatuste defineerimist kui ka hilisemat testimist. Lisaks tuleb muudatuste tellimisel silmas pidada, et IT-spetsialistid ja hoolduspartnerid võivad lähema poole aasta jooksul üsna koormatud olla. Tark oleks mitte jätta muudatuste tellimist viimasele minutile.

Muudatused raamatupidamises ja auditeerimises

Raamatupidamisarvestuses toimub eurole ülemineku nn järsu ülemineku-na. Alates €-päevast muutub raamatupidamisarvestus europõhiseks ja ka aruanded tuleb koostada eurodes. Ju-

hul kui ülemineku eurole toimub alates 1. jaanuarist 2011, siis 31. detsembril 2010 lõppenud majandusaasta aruanne koostatakse veel eesti kroonides. Raamatupidamise Toimkond on ette valmistanud uue juhendi RTJ 18 Euro kasutuselevõtt projekti, mis käsitleb eurole ülemineku raamatupidamislike küsimusi. Oluline on tähele panna, et €-päeva seisuga peavad ettevõtted teostama raamatupidamiskontode saldode ümberarvestuse kroonidest eurodeks. Üks juhendis toodud põhimõtteid on ka, et valuutakursside

ümberarvestamisest ja ümardamisest tekkinud väheolulisi vahesid võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil. Kohustusliku auditi, ülevaatus ja konsolideerimise uued rahalised kriteeriumid kehtestati 8. märtsil 2010 jõustunud audiitortegevuse seaduses juba eurodes.

Kapital ja põhikiri

Seoses eurole ülemineku tuleb eurodesse konverteerida ka äriühingute kapital. Osaühingute

Et abistada Eesti ettevõtteid eurole üleminekul, pakub KPMG Baltics AS euro nõustamisteenuste paketti, mille oleme välja töötanud tuginedes KPMG kogemustele Slovakkias, Sloveenias ja Küprosel.

Meie teenuseid saab kohandada ettevõtte vajadustele, sõltumata projekti mahust või kestusest, kasutatavast tehnoloogiast, rakendusala, meeskonna koosseisust või ettevõtte tegevusvaldkonnast.

• Eurovalmisoleku analüüs

Aitame klientidel hinnata ettevõtte valmisolekut eurole üleminekuks. Oleme välja töötanud kontroll-lehed, mille alusel tuvastame eurole ülemineku mõju ettevõtte

- äritegevusele ja protsessidele;
- siseprotseduuridele;
- IT-süsteemidele;
- raamatupidamisele ja maksuarvestusele;
- õiguslikule korraldusele.

Mõjuanalüüsi abil aitame kaardistada tegevused, mis on vajalikud selleks, et tagada ettevõtte tõrgeteta toimimine ka pärast euro kasutuselevõttu.

• Eurole ülemineku projektijuhtimine

Pakume klientidele abi kogu eurole ülemineku projekti vältel. Koos kliendiga analüüsime ettevõtte valmisolekut eurole üleminekuks, töötame välja tegevuskava, oleme abiks projektijuhtimisel ning viime läbi euroks valmisoleku kvaliteedikontrolli.

• Eurole ülemineku kvaliteedikontroll

Pakume tuge klientidele, kes soovivad saada kindlust, et nende tegevus eurole üleminekuks on kooskõlas seadustega, maandab ettevõtte jaoks olulisemad riskid ning tagab ettevõttele õigeaegse valmisoleku euro kasutuselevõtuks.

Eurole ülemineku nõustamises osalevad meie juhtimis- ja IT- ning maksu-, arvestus- ja õigusnõustamise spetsialistid.

minimaalseks osakapitali suuruseks saab äriseadustiku muudatuse kohaselt 2 500 eurot. Minimaalse osa nimiväärtuseks kehtestatakse 1 euro, osa nimiväärtuse täiskordsuse määraks saab samuti 1 euro. Kapitali uute reeglitega kooskõlla viimiseks tuleb seega osakapitali kas vähendada või suurendada.

Aktsiaseltside miinimumkapitaliks saab äriseadustiku vastava muudatuse kohaselt 25 000 eurot. Aktsia nimiväärtus peab olema 10 eurosendi täiskordne, minimaalselt aga 10 euro senti. Seega eeldab aktsiakapitali täisarvuliseks muutmise koos aktsiate nimiväärtuste seaduse nõuetega kooskõlla viimisega aktsiakapitali suurendamist või vähendamist. Ühe võimalusena olukorra parandamiseks lubab äriseadustik aktsiaseltsidel kasutusele võtta nimiväärtuseta aktsiad, mis annab aktsiaseltsidele võimaluse eurole üle minna ilma aktsiakapitali muutmata. Seega kui ühingul on rohkem kui üks omanik, siis eeldab kapitali eurodesse konverteerimine eelnevat analüüsi, et oleks tagatud aktsionäride/osanike võrdne kohtlemine.

Kapitali ei konverteerita automaatselt, vaid ühinged peavad selleks muutma oma põhikirja. Seadusandja võimaldab euro kasutuselevõtu tõttu põhikirja muuta lihtsustatud korras väiksema häälteenamuse nõudega; samuti on põhikirja muutmise seotud registrimuudatused praeguse kava järgi vastastatud riigilõivust. •

Eesti eurole üleminekut iseloomustavad järgmised olulised jooned:

- Järsk üleminek – euro kasutuselevõtt kontorahas, majandusarvestuses ja lepingulistest suhetes toimub kohese järsu üleminekuna (big bang), st üleminekuperioodi ei ole.
- Paralleelkäibe periood – eurole ladusa ülemineku tagamiseks toimub alates €-päevast kahe nädalane paralleelkäibe periood, mil kroon ja euro on sularahas võrdväärsed maksevahendid.
- Kauba ja teenuse hinna avaldamine kahes väeringus – majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatakse kohustuslik periood, mil hinnad tuleb avaldada kahes väeringus (tõenäoliselt hõlmab ajavahemikku 6 kuud enne ja 6 kuud pärast €-päeva). Nimetatud perioodil on kaupleja kohustatud kauba ja teenuse müügikohas trükitehniliselt või käsikirjas vormistatud hinnasiltidel ja hinnakirjades avaldama kauba müügihinna ja lahtiselt müüdava eelpakendamata kauba ühikuhinna ning teenuse müügihinna või müügihinna arvutamise aluseks olevad tariifid nii Eesti kroonides kui ka eurodes.
- Aus ümardamine – kroonide ümberarvestamine eurodesse toimub suhtes, mis määratakse kindlaks Euroopa Liidu Nõukogu määrmises. Saadud tulem ümardatakse 1 sendi täpsusega kolmanda komakohani.
- Üldine €-seadus – euro kasutuselevõtuks Eestis on koostatud euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu, millesse on koondatud suur osa eurole üleminekuks vajalikke õigusaktide muudatusi (eraldi muudetakse ainult seadusi, mille muudatused on põhjalikumad, näiteks äriseadustik).

Kontrollküsimustik: kas teie ettevõtte on juba alustanud ettevalmistusi üleminekuks eurole?

- Kas olete tuvastanud kõik ettevõtte protsessid ja nendega seotud ettevõttesisesed regulatiivdokumendid, mis vajavad muutmist?
- Kas on vaja luua kontrollimehhanisme, et vältida ebaõigete andmete sisestamist, näiteks summade sisestamist kroonides, kui süsteem eeldab juba eurode kasutamist?
- Kas arveldate sularahas? Kas olete mõelnud, mismoodi kulgeb euro sularaha kasutuselevõtmine ja milline on kroonide käibelt kõrvaldamise logistika?
- Tuvastage kõik valdkonnad (tööjuhised, juhendid jne), kus on ära märgitud rahalised piirangud või vahemikud, nt 1000 kuni 2000 krooni.
- Tuvastage kõik lepingud, mida soovitaksite täiendada eraldi lisaga.
- Tuvastage kõik sise- ja välisaruanded, mida tuleb eurole ülemineku tõttu muuta.
- Tuvastage kõik dokumendipõhjad, mida tuleb muuta seoses nõudega avaldada summad kahes väeringus.
- Tuvastage kõik elektroonilised materjalid, mis tuleb muuta seoses eurole üleminekuks.
- Kas on vaja teisi osapooli teavitada muudatustest seoses eurole üleminekuks? Kui jah, siis milliseid kanaleid selleks kasutate?
- Millistes IT-süsteemides tuleb seoses eurole üleminekuks teha muudatusi?
- Kas teie osakonna töötajale tuleks teha koolitust seoses eurole üleminekuks ja kui tuleb, siis milliseid?

Virgo Süsi
KPMG Baltics AS
finantsnõustaja
tel 6268 704
vsusi@kpmg.com

Martin Tint
KPMG Baltics AS
ärinõustaja
tel 6676 819
mtint@kpmg.com

Kas põhjamaiste investeringute uus laine?

Üks globaalse majanduskriisi mõjusid Eestis ja Baltikumis on olnud välisinvesteringute mahu järsk langus. Kui veel aasta tagasi mõjus Baltikum (ühes oma majanduslanguse numbritega) investoritele hirmutavalt, siis viimasel ajal on hakanud uuesti paistma huvi siinse regiooni vastu.

Näiteks on meediaski jutuks olnud mõned juba tehtud või kavandatud ostu-müügi tehingud:

- 2009. aasta suvel ostis Ericsson suurema osa Elcoteqi Tallinna tootmisüksusest ja arutab üha enam töökohtade suunamist Rootsist väljapoole (ÄP 09.12.2009)
- Mööblitootja Flexa Holding teatas otsusest sulgeda oma tehas Taanis ning laiendada mööblitootmist Eestis (ÄP 19.03.2010)
- Soome börsifirma Technopolis Plc loob koos Ülemiste City ASi-ga ühisfirma, et teha koostööd Targa Äri Linna arendamisel ja teiste välisinvestorite Eestisse meelitamisel (ÄP 29.03.2010)
- Elektroonika allhankija Incap plaanib sulgeda Soomes Vuokatti tehase ja tuua elektroonikatootmist Eestisse (ÄP 04.02.2010)
- 2010. aasta mais sõlmis Norra kontserni Orkla Soome ettevõtte Felix Abba lepingu Kalev Chocolate Factory ostmiseks (ÄP 04.05.2010)

Üks esimesi võimalikke kontakte välisinvestoritele Eestis on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS), kes

aitab välisinvestoreid Eesti ettevõtluskeskkonna kohta informatsiooni hankimisel, kontaktide loomisel jne.

Investorite huvi suurenemist Eesti vastu on märgata. Ootuspäraselt on kõige rohkem kontakte olnud Skandinaaviast.

Vestlesime EASi rahvusvahelistumise divisjoni vanemnõuniku Ele-Merike Pärteli ning välisinvesteringute projektijuhi Nadim Taoubiga, et saada kinnitust, kas ka nende töös on näha uut tõusu Eestisse investeerimisel. Mõlemad kinnitasid, et investorite huvi suurenemist Eesti vastu on märgata. Näiteks on praegu eri teostustappides 50 välisinvesteringuprojekti, mis algatati 2009. aasta jooksul. Ootuspäraselt on kõige rohkem kontakte olnud Skandinaaviast, kuid investeringuvõimalusi on uuritud ka väga kaugetest maadest, nagu näiteks Hiinast ja Indiast. Sektoritest pakuvad investoritele kõige enam huvi infotehnoloogia, elektroonika ning töötlev tööstus. EASi välisinvesteringute projektijuhi

Nadim Taoubi sõnul on palju uusi kontakte toonud ka Eesti eurokõlbulikkuse uudis, mis äratas huvi kaugemate riikide ettevõtjates, kes Eestist palju enne pole kuulnud.

Kui viimasel paaril aastal oli peaaegu võimatu ettevõtete ostu-müügi tehinguid teha, sest ostjal ja müüjal oli ettevõtte väärtusest väga erinev nägemus, siis selline olukord on hakanud paranema.

Lisaks uutele investoritele plaanivad ka mitmed Eestis juba tegutsevad Skandinaaviast või Lääne-Euroopast pärit ettevõtted laiendada oma tootmisbaasi Eestis. Mõnel juhul järgivad välisfirmad oma suurkliente – kui klient toodab Eestis, siis tuuakse ka oma tootmine siia tema lähedale. Valdav osa läbi EASi tulnud investeringutest on nii toodete kui teenuste osas suunatud ekspordile.

Üks oluline põhjus Eestisse investeerimisel on jätkuvalt meie suhteliselt madalam kulubaas. EASiga kontaktis olevate välisinvestorite hinnangul on töajõud Eestis ligikaudu kolmandiku võrra odavam kui Lääne-Euroopas. Samas on Eestis turvaline ja läbipaistev ettevõtluskeskkond, siin juba tegutsevatel ettevõtetel on Eestiga head kogemused võrreldes kogemustega

teistest Läänemere-äärsetest või Ida-Euroopa riikidest. Oluliselt on paranenud ka töajõu leidmine. Kui mõne aasta eest buumi ajal mõtlesid mitmed välisfirmad Eestist lahkumisele, sest töajõudu oli raske leida ja nõutav töötasu liiga kõrge, siis nüüd on võimalik leida inimesi sobiva palgatasemega. Investorid hindavad eestlaste püsivust ja leidlikkust. Samas, kui varem värtustasid välisinvestorid peamiselt odavat töajõudu, siis nüüd on rohkem hinnas kvalifitseeritud töötajad. Endiselt tuntakse puudust tippspetsialistidest ja inseneridest. Näiteks Eestis tegutsevad IT-ettevõtted on maininud, et nad palkaksid kohe 30-40 kvalifitseeritud inimest juurde, kui neid leiduks. Seepärast püüavad paljud ettevõtted otsida sobivaid töötajaid juba koolidest ja neid töö juures välja õpetada. Kõrge sotsiaalmaksu tase ning lennuühenduste vähesus raskendab välismaalt vajalike oskustega inimeste palkamist.

Mida uus investeerimishuvi Eesti ettevõtjatele tähendab?

Uute ettevõtete turule sisenemine tekitab loomulikult täiendavat konkurentsi, mis sunnib turul olijaid veelgi rohkem pingutama ning paneb nad võib-olla suurema finantssurve alla. Samas võib see trend aidata ettevõtjaid ka mõningate probleemide lahendamisel.

Uued võimalused äri kasvatamiseks

Ajal, mil pangad on laenu andmisel

oluliselt konservatiivsemad, on paljude ettevõtete jaoks tegevuse ja kasvu finantseerimine muutunud väga keeruliseks. Isegi heade projektide tarbeks ei pruugi pangast alati finantseeringut saada. Sel juhul võib osutada päästevõtteks uutelt investoritelt täiendava omakapitali kaasamine, ühissetevõtte asutamine vms. Uute investorite kaasamine võib lisaks vajaliku kapitali saamisele mõjuda ka muus mõttes värskendavalt. Kui tegemist on strateegilise investoriga, võivad ettevõtte jaoks avaneda uued turud, ettevõttesse tulla uus oskusteave jms.

Võimalused ärist väljumiseks

Kui viimasel paaril aastal oli peaaegu võimatu ettevõtete ostu-müügi tehinguid teha, sest ostjal ja müüjal oli ettevõtte väärtusest väga erinev nägemus, siis selline olukord on hakanud paranema. Kindlasti liigub turul investoreid, kes loodavad väga odava hinnaga kokku osta kriisist räsitud ettevõtteid, kuid üha rohkem on näha soovi osta tugevaid ettevõtteid, kes on kriisi üle elanud ja oma tegevuse elujõulisust tõestanud. Seega võib loota, et ostjate-müüjate hinnanägemused hakkavad jälle ühtlustuma ning ettevõtjatel on soovi korral uuesti võimalus oma ettevõtte müümiseks. •

Bo Henriksson: ainuüksi euro hüppeliselt välisinvesteeringuid ei too

KPMG küsimustele välisinvesteeringute hoogustumise kohta palusime vastata Bo Henrikssonil, ABB Balti juhil (pildil).

Kas usute, et otseste välisinvesteeringute uus laine (sh Põhjamaadest) on saabumas?

Ma ei usu otseste välisinvesteeringute hüppelisse kasvu, vähemalt mitte 2010. aastal. Maailmamajanduse taastumine on olnud siiski suhteliselt aeglane ning see mõjutab nii otseselt kui ka kaudselt Eesti majanduse elujõulisust. Ehkki Eesti majanduse maht suurenes 2009. aasta lõpus pärast seitse kvartalit kestnud langust, pole suuremaks optimismiks põhjust.

Me kõik loodame, et välisinvestorite riskihinnang Eesti suhtes paraneb oodatust kiiremini ja Eestisse hakatakse rohkem investeerima. Siiski peame arvestama, et suur osa maailmamajanduse langusest leidis aset arenenud riikides, kust on tulnud meie peamised investorid. Analüütikud on hoiatanud, et arenenud riikide majanduse kogutoodang ei jõua kriisieelsele tasemele enne 2012. aastat.

Välisinvesteeringud sõltuvad paljuski ka sellest, kuidas muutub nõudlus turgudel, kuhu ekspordivad meie olemasolevad ja potentsiaalsed in-

vestorid, ehk peamiselt Põhjamaade olukorrast.

Millised on poolt- ja vastuargumendid?

Poolt- ja vastuargumendid tulenevad majanduse üldisest olukorrast. Eesti majanduse peamised probleemid täna on ekspordi nõrkus, kehv tootlikkus ja vale struktuur. Meie majandus arenes viimastel aastatel siseturu ja laenu- raha arvel. Tootlikkus jääb praktiliselt kõikide tööstusharude puhul arenenud Euroopa riikide tootlikkusest maha umbes 4–6 korda. Suur osa tootmisest ja tööjõust paikneb sektorites, kus tootlikkuse tõstmise võimalused on teiste sektoritega võrreldes suhteliselt kehvemad.

Eesti on seni vähemalt arvude põhjal olnud välisinvesteeringute poolest üks Euroopa ja maailma edukamaid riike.

Investeeritakse peamiselt kolmel põhjusel: sooviga leida turgu, ressursse ja/või efektiivsust.

Eestisse investeerimise peamised argumendid praegu on majanduskeskkonna stabiilsus, soodne maksupoliitika (kuigi mitte tööjõumaksude tasandil) ja suhteliselt kvalifitseeritud tööjõud. Peamised vastuargumendid on kohaliku turu väiksus ja paradok-

saasel kombel jälle tööjõud, eeskätt (kutse)haridussüsteemi ja täiendõppe nõrkus. USA endine haridusminister Richard Riley on märkinud, et kümnet nõutuimat elukutset aastal 2010 ei olnud aastal 2004 veel olemas. Niisamuti ei eksisteeri aastal 2010 elukutseid, mis on nõutuimad aastal 2016. Ka Eesti hariduspoliitika peab olema paindlik, et vastata muutuvatele väljakutsele.

Palju on räägitud muudatustest seoses euro tulekuga, kuid selge on, et ainuüksi euro meile hüppeliselt välisinvesteeringuid ei too.

Milline võiks olla nende investeeringute iseloom? Milliseid sektoreid need puudutaks või milliseid töökohti looks?

Pealtnäha pole välisinvesteeringud viimaste aastate jooksul oluliselt muutunud. Eesti on seni vähemalt arvude põhjal olnud välisinvesteeringute poolest üks Euroopa ja maailma edukamaid riike – välisinvesteeringute osatähtsus riigi SKPst oli 2008. aastal koguni 71%. Ent 35% välisinvesteeringutest on läinud finantsvahendusse, 25% kinnisvarasektorisse ja vaid 15% tootmisesse. Välisinvesteeringute lisandväärtus on madal.

Usun, et edaspidi investeeritakse rohkem masina- ja metallitööstuse, elektroonika, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, logistika ning ehk ka äriteenuste sektorisse. •

Investeeringute muutus püsivades (%)

Aasta	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muutus	18,5	9,0	12,1	34,5	1,9	10,6	9,6

Joel Zernask

KPMG Baltics AS

maksu- ja õigusnõustamise valdkonna juht

tel 6268 791

jzernask@kpmg.com

Välisriigi fondid võivad nõuda Eestis dividendidelt kinnipeetud tulumaksu tagasi

Mitmed Euroopa Liidu liikmesriikide maksuhaldurid seisavad silmitsi kohustusega tagastada välisriigi fondidele nende saadud dividendidelt kinnipeetud tulumaks.

Asjaomased summad ulatuvad hinnanguliselt miljonitesse eurodesse.

Liina Mauring

KPMG Baltics AS

maksunõustaja

tel 6268 722

lmauring@kpmg.com

Kinnipeetud maksusummade tagastamise nõudeõigus on seotud Euroopa Kohtu lahendiga (C-303/07), mis käsitles juhtumit, kus Luksemburgi investeerimisfond nõudis Soome maksuhaldurilt tagasi Soome äriühingu makstud dividendidelt kinni peetud tulumaksu. Fondi hinnangul poleks dividendidelt tulumaksu kinni peetud, kui tegemist oleks olnud puhtalt Soome siseriikliku dividendimaksega. Euroopa Kohus nõustus selle argumentatsiooniga. Seega on tegemist väga olulise lahendiga avatud investeerimisfondide võrdse kohtlemise kohta Euroopas. Tallinna ringkonnakohus tegi möödunud aasta lõpul põhimõtteliselt samasisulise otsuse (3-06-398). Selle alusel on välisriigi avatud investeerimisfondidel õigus nõuda Eesti maksuametilt tagasi tulumaksu, mis on kinni peetud Eesti äriühingute poolt kõnealustele

investeerimisfondidele makstud dividendidelt. Tagasi võib nõuda Eesti Euroopa Liiduga liitumise päevast (1. mai 2004) alates kinni peetud tulumaksu. Tagastusnõue tuleb maksuhaldurile siiski edastada kolme aasta jooksul alates kohtuotsuse jõustumisest, s.o kolme aasta jooksul alates 20. aprillist 2010. Ringkonnakohtu lahend puudutas olukorda, kus Fidelity Funds, mis on Luksemburgis juriidilise isikuna registreeritud avatud investeerimisfond (eurofond), sai 2004. ja 2005. aasta maikuus dividende Hansapangalt ja Merko Ehituselt. Kuna Fidelity Fundsi osalus nimetatud äriühingutes oli alla 20%, peeti dividendidelt Eestis tulumaks kinni. Seejuures rakendati kinnipeetavat tulumaksu toona üksnes mitteresidendist juriidilistele isikutele tehtud väljamaksetele. Seevastu residendist juriidilistele isikutele ja avatud lepingulistele fondidele makstavatelt

dividendidelt tulumaksu kinni ei peetud. Fidelity Funds esitas kaebuse, et selline diskrimineerimine on vastuolus Euroopa Ühenduse asutamislepinguga, takistades kapitali vaba liikumist. Fidelity Funds põhjendas, et kuna Eestis on avatud investeerimisfondi võimalik asutada vaid varakogumi ja mitte juriidilise isikuna, siis tuleb Fidelity Fundsi maksustamisel võrrelda just Eesti avatud investeerimisfondiga, mis ei ole juriidiline isik. Fidelity Fundsi ei tuleks võrrelda residendist juriidilise isikuga, sest objektiivsetest asjaoludest tulenevalt ei ole nad võrreldavas olukorras. Samale seisukohale jõudis ka Tallinna Ringkonnakohus, kes leidis, et sarnaseid majanduslikke funktsioone täitvate investeerimisfondide omavaheline võrdlemine näitab, kas kapitali vaba liikumist ei ole piiratud, kusjuures fondi juriidiline staatus ei ole oluline. Kuna Eestis asutatud avatud investeerimisfondi saadud di-

vidende tulumaksuga ei maksustata, siis oli antud olukorras tegemist mitteresidendist fondi ja Eesti lepingulise fondi erineva kohtlemisega.

Kohus leidis, et tulumaksu kinnipidamise kohustust kehtestavat tulumaksuseaduse sätet ei ole tarvis kohaldada kuni 31. detsembrini 2006 välja makstud dividendidelt kinnipeetud tulumaksu suhtes.

Kuna kohus nõustus võrdlema Fidelity Fundsi Eestis asutatud lepingulise investeerimisfondiga, mis ei ole juriidiline isik, siis leidis tõendamist residendist fondi ja mitteresidendist fondi ebavõrdne kohtlemine ja sellest

tulenev Euroopa Ühenduse asutamislepingu rikkumine. Kohus leidis, et tulumaksu kinnipidamise kohustust kehtestavat tulumaksuseaduse sätet ei ole tarvis kohaldada kuni 31. detsembrini 2006 välja makstud dividendidelt kinnipeetud tulumaksu suhtes. KPMG hinnangul ei oleks tohtinud tulumaksu kinnipidamist toimuda ka hilisematelt Eesti residendist juriidilise isiku poolt mitteresidendist avatud investeerimisfondile makstud dividendidelt, olenemata viimase juriidilisest vormist. Seega soovime kõigil mitteresidendist avatud investeerimisfondidel, kelle osalused Eesti ettevõtetes jäid alla 20% (kuni 2007. aastani) või 15% (kuni 2009. aastani), kaaluda eelmainitud kohtulahendile tuginedes Maksu- ja Tolliametilt kinnipeetud tulumaksu tagastamise taotlemist. •

Käibemaksugrupp – koos on kergem?

Benjamin Franklin on öelnud, et selles maailmas ei ole midagi kindlat peale surma ja maksude. Maksude osas see väide tänapäeval siiski mitmel juhul ei kehti, sest seadused lubavad erinevaid seaduslikke maksude arvestamata ja tasumata jätmise võimalusi. Üheks näiteks selles vallas on käibemaksugrupi¹ regulatsioon, mille toimimispõhimõte 2010. aasta algusest muutus ja mille rakendusala oluliselt laienes.

Merike Oja

KPMG Baltics AS
maksunõustaja
tel 6268 740
moja@kpmg.com

Tegevus käibemaksugrupis

Käibemaksugruppi võib käsitleda fiktsioonina isikust, kes eksisteerib ainult käibemaksu maksjana. Piltlikult on käibemaksugrupp maksumaksja, kelle maksukohustused kujunevad grupi ettevõtete summeeritud tegevuse tulemina. Grupi liikmetel on ühine käibemaksunumber ja nende tegevuse kohta esitatakse üks (summeeritud) käibedeklaratsioon. Maksuarvestuses muutuvad käibemaksugrupi liikmete omavahelised tehingud olematuteks, sest neid käibemaksuga ei maksustata ja deklaratsioonis ei kajastata.

Käibemaksugrupis ei lisata arvele käibemaksu, kui arve esitatakse grupi liikmele. Tehingud grupist väljaspool olevate isikutega maksustatakse tavapärase reeglite alusel, kuid käibemaksugrupi tehinguna.

Käibemaksugrupi regulatsiooni lisati esindusisiku mõiste. Esindusisik on käibemaksugrupi liige, kes suhtleb Maksu- ja Tolliametiga, esitab oma nimel kogu grupi tegevuse kohta deklaratsioone ja aruandeid ning kellele

tagastatakse enamikstud käibemaksusumma.

Ühise kontrolli all olevad isikud

Käibemaksugrupi saab moodustada ühise kontrolli all olevatest isikutest. Grupina on võimalik registreerida ema- ja tütarettevõtjad või majanduslikult ja organisatsiooniliselt seotud maksukohustuslased, kui iga äriühingu aktsiatest, osalustest või häältest kuulub samale isikule rohkem kui 50%, või frantsiisilepingu alusel seotud isikud. Käibemaksugrupi liikmed saavad olla üksnes Eestis käibemaksunumbrit omavad isikud. Käibemaksugrupi moodustamine on Eestis vabatahtlik. Samuti võib vabalt valida, missuguseid potentsiaalselt sobilikke isikuid gruppi kaasata.

Maksuvaba käive grupis

Alates 2010. aastast rakendub käibemaksugrupp sarnaselt mis tahes alal tegutsevatele ettevõtjatele, sh neile, kes tegutsevad maksuvaba käibega tegevusvaldkondades. Käibemaksugrupid maksuvabades sektorites võivad osutada efektiivseteks, sest sõltuvalt grupi liikmete käibe struktuurist võib maksuvaba käibe jäämine käibemaksugrupi sisse mõjutada positiivselt kõigi grupiliikmete sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust.

¹ Nimetus käibemaksugrupp võeti kasutusele 2010. aasta alguses. Varem nimetas käibemaksuseadus sama mehhanismi ühise maksukohustuslasena tegutsemiseks.

Peakontori ja filiaali vahelised tehingud

2010. aasta muudatused puudutavad ka peakontori ja püsiva tegevuskoha vahelist teenuste maksustamist, kui üks neist kuulub käibemaksugruppi. Kui Eesti ettevõtjal on välisriigis filiaal, siis sellelt saadud turundusteenuseid ei pea Eesti peakontor maksustama. Samas kui Eesti peakontor kuulub käibemaksugruppi, muutub samade teenuste saamine maksustatavaks, sest teenused loetakse käibemaksugruppile osutatuks. Kuigi käibemaksuseaduse sõnastus viitab üksnes olukorrale, kus Eesti äriühingul on püsiv tegevuskoht välisriigis, võib eeldada, et sama põhimõtte kohaldub ka olukorras, kus välisriigi isikul on filiaal Eestis. Seda aspekti on oluline silmas pidada käibemaksugrupis, mille liikmed on maksuvabades tegevusvaldkondades tegutsevad isikud.

Maksustamine

Käibemaksugrupis ei lisata arvele käibemaksu, kui arve esitatakse grupi

liikmele. Tehingud grupist väljaspool olevate isikutega maksustatakse tavapärase reeglite alusel, kuid käibemaksugrupi tehinguna.

Tegevus grupis mõjutab käibemaksuarvestusega seonduvat, sh suhtlust Maksu- ja Tolliametiga. Grupi liikme tasandil toob see muudatusi käibedeklaratsioonide esitamise korralduses, nt tuleb luua siseprotseduur maksuarvestuse andmete edastamiseks esindusisikule. Esindusisikul tuleb lisaks deklaratsiooni andmete koondamisele korraldada tasumisele kuuluvate või Maksu- ja Tolliametilt saadud tagasimaksete maksusummade jaotamine ettevõtete vahel.

Kasu avaldub erinevalt

Käibemaksugrupis tegutsemine võimaldab efektiivsemat käibevahendite kasutust, sest siseriiklikke grupiliikmete omavahelisi tehinguid ei maksustata käibemaksuga. Kui käibemaksugrupi moodustavad ainult maksustatava käibega äriühingud, siis on grupisisesed tehingud maksuneut-

raalsed, s.t arvetele käibemaks ei lisandu. Kui käibemaksugruppi kuulub äriühinguid, kellele püsivalt tagastatakse enamakstud käibemaksu (nt tulenevalt valdavalt 0% maksumääraga tehingutest), vähendab see teiste grupiliikmete käibemaksu kohustust Maksu- ja Tollameti ees. Sisuliselt kaob käibemaksu tagastusperiood, sest tekib võimalus koheseks taasarvelduseks teiste grupiliikmete tegevusest tekkiva käibemaksukohustusega.

Maksuvaba käibe puhul võib käibemaksugrupis tegutsedes sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus grupi liikmete tasandil muutuda, sest proportsioon, mis arvutatakse maksustatava ja kogukäibe suhte põhjal, on tõenäoliselt erinev grupi ühe liikme andmete põhjal kujunevast suhtarvust.

Käibemaksugrupp on huvitav instrument, mille sujuv tööle rakendamine mõjub positiivselt kassavoole ja vähendab administratiivset koormust. •

Valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimine kui terviksüsteem

Ajakirja The Economist analüüsiosakond viis 2009. aasta septembris KPMG nimel läbi üleilmse uuringu valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimise terviksüsteemidele (*Governance, Risk, Compliance* – GRC) hinnangu andmiseks. Uuringu olulisemad järeldused on järgmised:

Karin Rätsep
KPMG Baltics AS
siseauditi teenusvaldkonna juht
tel 6268 751
kratsep@kpmg.com

Paljud ettevõtted tunnevad üha suuremat survet GRC terviksüsteemi loomiseks.

Pea kaks kolmandikku (64 protsenti) vastanuist ütles, et kuna ettevõtte juhtimine on keerukas ja juhtkond soovib vähendada riske ning tõhustada valitsemist, on GRC nende organisatsiooni jaoks olulise tähtsusega.

Tähtsat rolli mängib GRC kulukus, mis aasta aastalt kasvab.

Poolte uuringus osalenud ettevõtete hinnangul läheb valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimine ettevõttele maksma umbes 5 protsenti aastakasumist ning suur enamus (77 protsenti) ennustab selle kuluartikli kasvu järgmisel paaril aastal. Kulude suurenemist eeldavad rohkem need ettevõtted, kes tegutsevad sellistes seadusega rangelt reguleeritud sektorites nagu rahandus ja energiatööstus.

Paljud organisatsioonid ei näe terviksüsteemi eeliseid.

Vaid kolmandik (34 protsenti) vastanuist arvab, et valitsemisele, riskijuhtimisele ja õigusnormide järgimisele tehtud kulutused on pigem investering kui kulu. 45 protsenti ütleb, et GRC terviksüsteemi loomine on

ettevõtte jaoks üsna suur väljakutse. Veelgi vähem vastanuist arvab, et terviksüsteem aitab parandada organisatsiooni tulemuslikkust. Ainsaks oluliseks eeliseks peetakse seda, et GRC süsteem võimaldab kiiremini riske tuvastada ja nendega toime tulla (nii arvas 59 protsenti vastanuist).

Suurimaks takistuseks terviksüsteemi edukal rakendamisel on inimesed, mitte tehnoloogia.

Integreeritud süsteemi loomine toob endaga kaasa laiaulatuslikud ümberkorraldused, seega ei ole ilmselt üllatav, et ainsaks suurimaks takistuseks peetakse vastupanu muutustele (44 protsenti). Sellele järgneb terviksüsteemi protsesside keerukus (39 protsenti) ning asjatundjate puudus (36 protsenti). Vähem kui kümnendik vastanuist nimetas takistusena tehnoloogilisi vajakajäämisi.

Viimased poolteist aastat on pannud tõsiselt proovile seni ärimaailmas valitsenud tõekspidamised ning paljud ettevõtted on pidanud ümber hindama oma senised tegutsemis-põhimõtted. Organisatsiooni kultuur, ühingujuhtimine ning riskidega toime tulek on seoses teisenenud õigus- ja majanduskeskkonnaga põhjalikult muutunud, kuna juhid vajavad ette-

võtte jätkusuutlikkuse parandamiseks suuremat kindlustunnet ja enesekindlust. Juhtkonnalt nõutakse ettevõtte tõhusamat juhtimist ning suuremat läbipaistvust aktsionäride ees, samal ajal oodatakse neil ka ettevõtte majandustulemuste parandamist ja kasumlikkuse tõusu. Praegune GRC mudel ei vasta nimetatud vajadustele, kuna süsteem on paisunud liiga suureks ja keerukaks. Halvimal juhul võib praegune süsteem luua juhtidele võltsturvavõimalusi ning piirata nende võimalusi riske kontrollida.

Selle asemel, et iga GRC teemaga eraldi tegelda, peaksid organisatsioonid ühendama ettevõtte äristrateegia ning valitsemise ja riskijuhtimise, pöördudes põhitähelepanu äritegevuse tulemuslikkusele ja efektiivsusele, loomulikult õigusnorme järgides. Õige ja toimiv GRC mudel võimaldab juhtidel saada vajalikku teavet, et mõista ettevõtte ees seisvaid riske ning nendega edukalt toime tulla, samuti näha ette ning rahuldada huvirühmade ja seadusandjate muutuvaid nõudmisi. Selle tulemusena tekib üha jätkusuutlikum, teadlikum ja tulemusse orienteeritum organisatsioon, mis on edukas hoolimata ümbritsevast ebakindlusest. Et aidata ettevõtetel soovitud tulemuseni jõuda, on KPMG välja töötanud raamistiku, mis seob ühtseks ja selgelt struktureeritud tervikuks nii riskijuhtimise ja õigusnormide järgimisele suunatud tegevused kui ka valitsemise, organisatsioonikultuuri, kindlustunde ja aruandluse.

Esimese sammuna tuleks GRC süsteem seostada organisatsiooni missiooniga, mis omakorda kirjutatakse lahti strateegiliste eesmärkidena.

- **Strateegia:** Mida tahame saavutada?
- **Väärtused:** Mille eest seisame?
- **Ärimudel:** Kuidas saavutame?
- **Väärtusloojad:** Millised tegurid mõjutavad organisatsiooni edukust?

KPMG poolt väljatöötatud valitsemise, riskijuhtimise ja õigusnormide järgimise raamistik

KPMG International 2009

Organisatsiooni kui ühtse terviku keskmes on äriprotsessid, mida iseloomustavad tugev kontroll ja aruandlus. Äriprotsesse ümbritseb GRC toimetumudel, mille raames ettevõtte kindlustunde saavutamise nimel toimub valitsemine, riskijuhtimine ja õigusnormide järgimine. Äriprotsesse (ja GRC toimetumudelit) ümbritseb neli võtmekomponenti, mis peavad jätkusuutlikkuse tagamiseks olema omavahel kooskõlas.

- **Riskiprofiil:** arusaamine organisatsiooni ees seisvate riskide olemusest ja ulatusest
- **Kultuur ja käitumine:** riskijuhtimine kui üks osa igapäevakäitumisest

• Valitsemine, organisatsioon

ja infrastruktuur: ülevaade äriprotsessidest ja otsuste langetamine

- **Ettevõtte kindlustunne:** kontrollisüsteemide tõhususe hindamine, jälgimine ja aruandlus

Küsida võib, et kui paljudel Eesti ettevõtetel on täna valitsemise, riskijuhtimise ja õigusnormide järgimisega probleeme. Nagu rahvusvahelisi ettevõtteid, mõjutavad ka meie ettevõtteid karmistunud õigusaktid ning eri valdkondadega seotud regulatsioonide rakendumine (nt Basel II või uus solventsusrežiim). Ettevõtete juhtkondadel on järjest kasvav

surve tagada kindlus, et ettevõtte tegevus on vastavuses õigusnormide ning kehtivate regulatsioonidega, kuid sama suur on ootus parandada ettevõtte kasumlikkust. Juhtkonna kindlustunde ning ettevõtte tegevuse tulemuslikkuse saavutamise sellega, kui suudame siduda kontrollikeskonna ettevõtte strateegiaga, tagame riski- ja kontrollisüsteemi elementide sidususe ning väldime liigkeeruliste, dubleerivate ja kulukate riskijuhtimise ja kontrollisüsteemide loomist. •

**Kuidas
orienteeruda
ettevõtte
finantsmaastikul?**

Kas Sinu firma raamatupidamisarvestus on korraldatud professionaalselt, kaasaegselt ja seadusandlusele vastavalt?

Ära muretse, KPMG aitab orienteeruda raamatupidamises.
Uuri lähemalt: Tuuli Kattago, KPMG Raamatupidamisteenused OÜ
tkattago@kpmg.com, tel 6268 700

www.kpmg.ee

KPMG stipendiaat: rahvamajanduses on oluline matemaatika

KPMG tänavune stipendiaat on Tartu Ülikooli majandusteaduskonna teise kursuse üliõpilane Priit Jeenas (pildil). Intervjuus KPMG Foorumile rääkis ta oma õppetööst, tulevikuplaanidest ning majandusmõtetest.

KPMG stipendiumi taotlemisel ütlesite, et soov on stipendiumi abil jätkata rahvamajandusalaseid magistriõpinguid välismaal. Rääkige palun lähemalt oma plaanidest!

Tahan omandada magistr kraadi võimalikult konkurentsivõimelise õppekavaga ja tugevas ülikoolis. KPMG stipendium on selleks ideaalne finantseerimisallika. Kuigi lõpetan alles bakalaureuseõppe teist aastat, pean magistriõppesse minekuks ettevalmistusi tegema juba sel suvel. Tugevaimad majandusharidust pakkuvad ülikoolid asuvad USAs ja Suurbritannias. Need oleks ülim siht, kuid tuleb muidugi arvestada konkurentsi, rahastamisvõimaluste ja sellega, et hea hariduse võib mujalgi saada. Tulevik selgub alles siis, kui saan ülikoolidest vastused. Pikemas perspektiivis tean, et tahan tegelda makromajanduse või pangandusega. Majandusteaduse juurde tõi mind huvi finantsturgudel toimuva vastu. Ülikoolis õppimise ajal on mind aga üha enam hakanud huvitama majandusteooria ja poliitika. Loodetavasti leian tulevikus ühel neist suundadest rakenduse. Veelgi parem oleks, kui suudaksin neist kujundada ühtse terviku, mis moodustaks tuuma minu tööle või uurimistegevusele.

Osalet aktiivselt Tartu Ülikooli majandusteaduskonna üliõpilaste teadusühingus ning tegite uurimistöö teemal „Töökoha leidmine läbi sotsiaalsete võrgustike: Eesti tööjõu-uuringu andmetel teoreetilise

kirjanduse valguses”. Mida põnevat olete selle töö raames leidnud?

Kaitsesin selle uurimistöö edukalt 20. aprillil. Töö raames analüüsisin Eesti tööjõu-uuringu andmeid, mis pärinesid aastaist 2000–2009. Uurisin eri haridustasemetel lõikes, kuidas sõltub inimese palk sellest, kas töökoht leitakse formaalseid meetodeid (ajalehekuulutused, tööleibürood jm) või sotsiaalseid suhteid (pereliikmete, sõprade ja tuttavate abi) kasutades.

Püüdlust parema elu poole, olles seejuures vastuvõtlikud kõikvõimalike innovaatiliste IT- ja loodust säästvate lahenduste suhtes, peangi mina Eesti Nokiaks.

Kuigi töö tulemuste statistiline olulisus polnud väga kõrge ja põhjapanevaid järeldusi nende alusel oleks ennatlik teha, ilmnes andmetest tendents, et Eesti kesk- ja kõrgharidusega töötajate hulgas on madalam palk neil, kes on kasutanud sotsiaalsete suhete abi, põhiharidusega töötajate puhul aga olulist erinevust tööleidmisviiside tulemuslikkuse vahel ei esinenud.

Kuidas olete rahul Tartu Ülikoolis antava majandusharidusega? Mida võiks teistmoodi teha?

Tartus seni omandatud haridusega olen üldjoontes väga rahul. Olles

suhelnud mitmete akadeemiliselt kaugemale jõudnud inimestega, olen aga mõistnud, kui oluline on rahvamajanduse alal tugev matemaatiline põhi. Nii võiks meiegi õppekavas olla veelgi rohkem matemaatikat. Samas tuleb arvestada kõigi tudengite soovide ja huvidega ning sellega, et Tartu Ülikoolis on ärianduse ja rahvamajanduse õppesuunad bakalaureusetasemel ühendatud. Elus pole ju kõike võimalik kvantifitseerida ning tulevaste ärijuhtide ja turundusspetsialistide unistused meie õppekava suhtes on minu omadest ilmselt oluliselt erinevad. Tänu Tartu Ülikooli õppekavade paindlikkusele on ka alati võimalik võtta lisaaineid teistest teaduskondadest, nii et enda soovid olen saanud täita matemaatika-informaatikateaduskonna abiga.

Millistest raamatutest olete leidnud enda jaoks huvitavaid majandus- või juhtimismõtteid?

Pean ennast veel nii nooreks ja värskeks majandusinimeseks, et pole jõudnud suuremal hulgal klassikalisi majandusraamatuid lugeda ning kindlaid vaateid ja tõekspidamisi välja kujundada. Koolis õpitu ja õpikutest loetu on pannud küll elu teistsuguse pilguga vaatama. Näiteks tänu prof Jüri Sepa

loengutele olen mõistma hakanud, kui võimas tööriist majandusteadus tegelikult on. Homo oeconomicuse mudelit ei pea ilmingimata rakendama ressursiturgudel kauplejate või ettevõtjate tegevuse modelleerimiseks. Üheks põnevaks ja lihtsaks lugemiseks sel teemal on „Freakonomics“ (eesti k „Hullumajandus“), kus tunnustatud majandusteadlane Steven Levitt lahkab lihtsaid igapäeva elu küsimusi majandusteadlase meetoditega.

Tänu prof Jüri Sepa loengutele olen mõistma hakanud, kui võimas tööriist majandusteadus tegelikult on.

Enda tulevikule mõeldes olen saanud innustust ja mitmeid juhtnööre edaspidiseks Tiina Jõgeda koostatud raamatust „Kapital“, mis sisaldab kümmet intervjuud meie teaduskonna tuntumate esindajatega. Olen mõistnud, et tee tippu on igaühe jaoks isemoodi ning tagasilöögid ei pruugi ilmingimata halvad olla.

Kus te olete ja mis teete aastal 2016?

Ausalt öeldes pole ma varem nii kaugel osanud unistada. Loodan, et olen selleks ajaks omandanud vähemalt magistrikraadi ja hea hariduse ning tegelen igapäevaselt asjadega, mida armastan. Kas need hõlmavad endas teadustööd, teenistust avalikus või erasektoris, ei julge ma hetkel öelda. Kindel olen vaid selles, et õppimist ja enda arendamist ei soovi ma kunagi lõpetada. Küllap siis mööduvad minu päevad tööd tehes ja õppides, kuid selle kõrval ei taha ma unustada ka võrkpalli. „Terves kehas terve vaim“ on üks tähtsamaid põhimõtteid, millest igapäevaselt juhindun.

Kus võiks peituda paljuräägitud Eesti Nokia?

Arvan, et Eesti Nokia kui mingi kindla toote või teenuse leidmise idee on kuulunud ja on tõenäoline, et lähemal ajal me seda ei leiagi. Kuid kahtlemata on meil vaja eesmärki, mille poole püüelda. Püüdlust parema elu poole, olles seejuures vastuvõtlikud kõikvõimalike innovaatiliste IT- ja loodust säästvate lahenduste suhtes, peangi mina Eesti Nokiaks.

Sooviksin tänada KPMGd suurepärase toetuse eest ning loodan, et saan tulevikus teilegi abiks olla. •

KPMG uuring: Eesti on Kesk- ja Ida-Euroopas kõige edukam ELi fondirahade kasutaja

KPMG värskel uuring näitab, et aastatel 2007-2009 oli Eesti kõige edukam Euroopa Liidu struktuur- ja põllumajandusfondide rahade kasutaja Kesk- ja Ida-Euroopas (KIE). Uuritud kümne KIE riigi seas on Eesti ainus, kes on tänaseks võtnud kohustusi ligi 44 protsendi kasutamiseks riigile eraldatud ELi toetusrahadest; Eesti toetuste eelarve

kokku on ligi 80 miljardi suurune. Kõige tulemuslikumalt on Eesti rakendanud ELi toetusi transpordi valdkonnas. Võrreldes teiste riikidega on kõige vähem sõlmitud kokkuleppeid energiasektori toetuste eraldamiseks.

Uuringuga saab tutvuda lugemisnurgas KPMG kodulehel www.kpmg.ee

KPMG: arenevate turgude firmad ostavad lääne ettevõtteid

KPMG värskel uuring *Emerging Markets International Acquisition Tracker* (EMIAT) näitab arenevate turgude ettevõtete suuremat aktiivsust piirülestes tehingutes, samas kui arenenud riikidest alguse saanud tehingud on endiselt languses.

Arenevate riikide ettevõtted tegid juhtivates tööstusriikides (E2D tehingud) 2009. aasta teises pooles 102 tehingut, mis märgatavalt rohkem esimese kuue kuu 78 tehingust. Samas langes vastupidise suunaga tehingute (D2E) arv 216le

ning tagasimineku on väldanud juba kaks aastat. E2D tehingute osakaal moodustab D2E tehingutest 47 protsenti, mis on kõrgeima näitaja hetkest, mil EMIATi hakati läbi viima. Vt lisaks www.kpmg.ee

Golf Business Community

www.golfbusinesscommunity.com on KPMG uus keskkond golfiäris tegutsevatele, kes huvituvad golfiuringutest, oma valdkonna uudistest ning suhete arendamisest.

Ärinõustamisteenuste valdkonnal uus juht

KPMG ärinõustamisteenuste uus juht Eestis on **Karin Rätsep**. Karin liitus KPMG-ga augustis 2008 asudes juhtima siseauditeenuste valdkonda Eestis ning seejärel Baltikumis. Karin peab eduka nõustamise eelduseks, et juhid teadvustavad ettevõtte väljakutseid ning konsultandid oskavad juhtide vajadusi mõista. KPMG ärinõustamise eesmärgiks on pakkuda Eestis tegut-

sevatele või Eesti turule sisenevatele firmadele kõrgetasemelist nõustamisteenust organisatsiooni ja juhtimise põhilistes valdkondades. KPMG pakub Eestis erinevaid ärinõustamisteenuseid nagu juhtimisenõustamine, strateegia arendamine, IT nõustamine, siseauditeenused.

EST AM OPEN
2010 by KPMG

design by Reflex

Est Am Open 2010 by KPMG

23.-25. juulil toimub Jõelähtme golfikeskuses Baltimaade suurim iga-aastane golfturniir - Eesti VII Lahtised Meistrivõistlused Golfis. Tule omadele kaasa elama! Pealtvaatajatele on üritus tasuta.

www.estamopen.ee

Eesti

KPMG Baltics AS
Narva mnt 5
Tallinn 10117
tel +372 6 268 700
faks +372 6 268 777
kpmg@kpmg.ee
www.kpmg.ee

Läti

KPMG Baltics SIA
Vesetas iela 7
Riia LV 1013
tel +371 6 703 8000
faks +371 6 703 8002
kpmg@kpmg.lv
www.kpmg.lv

Leedu

KPMG Baltics UAB
Vytauto 12
Vilnius LT 08118
tel +370 5 210 2600
faks +370 5 210 2659

Šauliu g.19

Klaipeda LT 92233
tel +370 46 480 012
faks +370 46 480 013
vilnius@kpmg.lt
www.kpmg.lt

Esitatud informatsioon on üldise iseloomuga ja ei ole mõeldud ühegi kindla füüsilise või juriidilise isiku probleemide lahendusena. Ehkki soovime anda täpset ja ajakohast informatsiooni, ei saa garanteerida, et esitatud informatsioon on täpne ka selle saamise hetkel või pärast seda. Ükski kasutaja ei tohiks esitatud informatsioonist lähtuda ilma konkreetse situatsiooni põhjalikul analüüsil põhineva professionaalse nõustamiseta.

KPMG ja KPMG logo on Šveitsi ühingu KPMG International Cooperative ("KPMG International") registreeritud kaubamärgid.

© 2010 KPMG Baltics AS, Eesti aktsiaselts ja Šveitsi ühingu KPMG International Cooperative ("KPMG International") iseseisvate tütarfirmade võrgustiku liikmesfirma. Kõik õigused kaitstud. Trükitud Eestis.